

A TANTÁRGY ADATLAPJA
Nyelvi nevelés határhelyzetben

Egyetemi tanév 2025–2026

1. 1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Nyelvi nevelés határhelyzetben				A tantárgy kódja		LMM2113	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Kádár Edith						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Kádár Edith						
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	3	2.6. Értékelés módja		K	2.7. Tantárgy típusa		DA, VÁ

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					60
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					57
Konzultáció					6
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					140
3.8. A félév összóraszama					182
3.9. Kreditszám					7

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• I. pedagógia modul (ajánlott: szociolingvisztika)
4.2 Kompetenciabeli	• Szintetizálási képesség, a nyelvtudomány területén való elméleti jártasság

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	előadásterem, tábla, vetítő, laptop

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	- szemináriumi terem mozgatható asztalokkal-székekkel, tábla, vetítő - a fél év alatt esedékes 14 szemináriumból négyről lehet hiányozni - az értékelés feltétele a vállalt kötelezettségek teljesítése (a félév során egy választott szemináriumi témában kell olvasottságot szerezni az ajánlott irodalom vagy egyéb források alapján, vitaindítót tartani és moderálni a beszélgetést, ill. aktívan résztvenni a mások által moderált szemináriumokon).

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C3.2 A mai nyelvi jelenségek ismerete és értelmezése. Az anyanyelv fő változásainak, valamint a normák és nyelvhasználatbeli különbségek ismerete. C3.2 Bármely szóbeli vagy írásbeli megnyilatkozás elemzése; az elméleti tudás gyakorlatba ültetése (az anyanyelv tanítása, a verbális kommunikáció megfigyelése és fejlesztése).
Tranzverzális kompetenciák	CT1 A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát. CT2 Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A kurzus célja a nyelvi határhelyzet fogalmának körüljárása az anyanyelv és államnyelv, kétnyelvűség, nyelvi hiány és nyelvi hátrány, nyelvelsajátítás, nyelvváltozatok, nyelvi tervezés stb. kérdéskörei mentén, hazai és külföldi példák és jógyakorlatok számbavétele nyomán.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	A hallgatók tájékozódási pontokat, fogódzókat kapnak a szaktudományos ismereteknek és az alapvető szakirodalmi forrásoknak a tekintetében, valamint betekintést nyernek működő projektekbe.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A tantárgy tartalmának és a tantárgy teljesítési feltételeinek rövid ismertetése. Műhelytéma-ismertetés és -választás. Bevezető beszélgetés	előadás, ismertetés, diszkusszió,	
2. Nyelv és identitás	problémaközpontúság,	
3. Szociolingvisztikai kulcsszavak	frontális munka –	
4. Nyelvi ideológiák, nyelvi alapú diszkrimináció	dialogikus módszer,	
5. Nyelvi hiány, nyelvi hátrány	elmélet és applikáció	
6. Nyelvi alapú diszkrimináció a gyakorlatban	konfrontálása	
7. Nyelvhasználati normák egy erdélyi roma közösségben		
Bibliográfia kötelező: Réger Zita 2002. <i>Utak a nyelvhez</i> . Soros Alapítvány-MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest. http://www.nytud.hu/utak_a nyelvhez/utak_reger.pdf ajánlott:		

Lanstyák István 2009: Nyelvi ideológiák és filozófiák. <i>FÓRUM Társadalomtudományi Szemle</i> , XI. évfolyam 2009/1, Somorja. 27–44. http://www.epa.uz.ua/00000/00033/00036/pdf/szemle_2009_1_lanstyak-istvan.pdf		
Wardhaugh, Ronald 1995. Nyelv és hátrányos helyzet. In: Wardhaugh, Ronald: <i>Szociolingvisztika</i> . Budapest. 294–299. http://mnytud.arts.unideb.hu/tananyag/szoclingv_alap/wardhaugh_bernstein.pdf		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. szeminárium: A féléves témákhoz megnézünk és megbeszélünk egy filmet	műhelymegbeszélés, vita, elmélet és applikáció konfrontálása, adatgyűjtés, problémaközpontúság, dialogikus módszer, kooperatív csoportmunka, egyéni munka, bemutató	
2. szeminárium: Válogatás a SuliNova projekt filmjeiből: https://www.youtube.com/user/reformpedagogia/videos		
3. szeminárium: Nyelvi hátrány és az iskola Bartha Csilla: Nyelvi hátrány és iskola. <i>Iskolakultúra</i> 2002/5–6: 84–93. http://epa.oszk.hu/00000/00011/00061/pdf/iskolakultura_EPA00011_2002_06_07_084-093.pdf Egedi Cecília – Debre Istvánné – Kende Anna – Kereszty Zsuzsa – Sebő Júlia: Óvoda-iskola átmenet. Pedagógus-továbbképzési kézikönyv. suliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Budapest, 2007. 101–115. http://docplayer.hu/2400185-Ovoda-iskola-atmenet-pedagogus-tovabbkepzesi-kezikonyv-irtak-egedi-cecilia-debre-istvanne-kende-anna-kereszty-zsuzsa-sebo-julia.html Radnóti Katalin: <i>Projektpedagógia az integráció szolgálatában</i> . Képzési csomag a pedagógusképző felsőoktatási intézmények számára. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008. http://hiszem.hu/sites/default/files/projektpedagogia.pdf Réthy Endréné – Vámos Ágnes: <i>Esélyegyenlőtlenség és méltányos pedagógia</i> . ELTE PPK neveléstudományi Intézet, 2006. http://mek.oszk.hu/05400/05467/05467.pdf Torgyik Judit: Nyelvi szocializáció és oktatás. <i>Új Pedagógiai Szemle</i> , 2005/3. http://epa.oszk.hu/00000/00035/00090/2005-03-ta-Torgyik-Nyelvi.html		
4. szeminárium: Lisa Delpit: <i>Mások gyermekei. Hivatalos kultúra és kisebbségi tanuló</i> . Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2007. http://docplayer.hu/29634707-Masok-gyermekei-lisa-delpit-hivatalos-kultura-es-kisebbségi-tanulo-az-osztalytermekbe-szurodo-tobbsegi-kulturalis-kenyszerekrol.html		
5. szeminárium: Romák és oktatás(i nyelv) I. Andor Mihály (szerk.): Romák és oktatás. (Iskolakultúra-könyvek 8.) Iskolakultúra, Pécs, 2001. http://mek.oszk.hu/01900/01964/01964.pdf Bartha Csilla: „Hasznosnyelvészeti” adalékok a cigány tanulók anyanyelvi nevelésének kérdéséhez. In: <i>Utazás a magyar nyelv körül: írások Kontra Miklós tiszteletére</i> . Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához (113). Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2010. 206–216. http://real.mtak.hu/78856/1/real.pdf Forray R. Katalin: Az iskola és a cigány család ellentétei. (Hipotetikus modell) In: Bartha Csilla (szerk.): <i>Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében</i> . Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007. 117–126. https://kisebbségkutato.tk.mta.hu/uploads/files/olvasoszoba/intezeti_kiadvanyok/cigany_nyelvek_es_kozossegek_a_karpat_medenceben.pdf		

Bernáth Gábor – Kereszty Zsuzsa – dr. Perlusz Andrea – Szórádi Ildikó – dr. Torda Ágnes: Roma ≠ hátrányos helyzetű ≠ tanulási nehézséggel küzdő ≠ tanulási zavaros ≠ enyhe fokú értelmi fogyatékos. In: Bernáth Gábor (szerk.): <i>Esélyegyenlőség – deszegregáció – integráló pedagógia. Egy stratégia elemei. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008. 104–110.</i> http://bukfenc.lapunk.hu/tarhely/bukfenc/dokumentumok/201601/e-selyegyenloseg-deszegregacio-integralo-pedagogia.pdf (Kertesi Gábor – Kéződi Gábor: A roma és nem roma tanulók tesztteredményei közti különbségekről és e különbségek okairól. Budapest Working Papers On The Labour Market (Budapest Munkagazdaságtani Füzetek) BWP – 2012/5. http://www.econ.core.hu/file/download/bwp/bwp1205.pdf)		
6. szeminárium: Romák és oktatás(i nyelv) II. Bartha Csilla: Nyelvi hátrány, avagy a cigány gyermekek oktatásának elmulasztott lehetőségei. In: <i>Szakpedagógiai körkép I. Anyanyelv- és irodalompedagógiai tanulmányok.</i> Bölcsész- és Művészetpedagógiai Kiadványok (2). Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, 2015. 28–45. http://real.mtak.hu/48999/7/3_PDFsam_TAMOP_BTK_BMK_2.pdf Heltai János Imre: Roma/cigány gyerekek kétnyelvűségének néhány magyarnyelv-pedagógiai vonatkozása. <i>Anyanyelv-pedagógia</i> 2015/2. http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=568 Heltai János-Imre: Az egységes nyelvi repertoár pedagógiája. <i>Magyar Nyelvőr</i>, 2016/4: 407–427. http://nyelvor.c3.hu/period/1404/140403.pdf Réger Zita: Nyelvi szocializáció és nyelvhasználat magyarországi cigány nyelvi közösségekben. In: Bartha Csilla(szerk.): <i>Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében.</i> Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007. 80–116. https://kisebbssegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/olvasoszoba/intezeti_kiadvanyok/cigany_nyelvek_es_kozossegek_a_karpat_medenceben.pdf		
7. szeminárium: Moldvai csángó oktatási program I. (2000–2012; 2012–2017: történet, szakmai koncepció, oktatás-módszertan, kiadványok) Hegyeli Attila: Tízéves a Moldvai Csángó Oktatási Program http://magyarutca.org/nyeomszsz/orszavak/pdf/Hegyeli%2BAttila.pdf Heltai János Imre: A moldvai magyar nyelvi tervezés legitimitásának kérdései. In: Hires-László Kornélia et al.(szerk.): <i>Nyelvi mítoszok, ideológiák, nyelvpolitika és nyelvi emberi jogok Közép-Európában elméletben és gyakorlatban:</i> a 16. Élőnyelvi Konferencia előadásai. Tinta Könyvkiadó – Hodinka Antal Intézet, Budapest–Beregszász, 2011. 119–125. http://www.umjl.fss.ukf.sk/elonyelvi18/images/publ/16_ek.pdf Papp Z. Attila – Márton János: Peremoktatásról varázstalanítva. A Csángó Oktatási Program értékelésének tapasztalatai. <i>Magyar Kisebbség: Nemzetpolitikai szemle</i> 72 (2014)/2: 7–32.		

http://real.mtak.hu/36938/1/magyar_kisebbsseg_2014_2_papp_z.marto_n.pdf Tánczos Vilmos: Hozzászólás a moldvai csángó „magyarórák” kérdéséhez. In: Kontra Miklós (szerk.): „Tudjuk a nyelvtant, mégsem tudunk semmit”. Olvasmányok nyelv, társadalom és kultúra összefüggéséről. Károli Gáspár Református Egyetem – L’Harmattan Kiadó, Budapest, 2018. 238–246. http://www.kre.hu/ebook/images/kontra_miklos_web.pdf (10 év Moldvában. Csángó Oktatási program 2000-2010. Zelegor Kiadó, Kézdivásárhely, 2011.)		
8. szeminárium: Moldvai csángó oktatási program II. Bodó Csanád: <i>Nyelvi ideológiák és különbségek</i>. Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár, 2016. 57–113. https://bit.ly/32WM1Cg (online olvasható, Google books) Bodó Csanád: Kinek a hangján? A kisebbségi oktatás nyelvi dilemmái. <i>Magyar Nyelvőr</i> 143 (2019)/3: 269–280. http://www.c3.hu/~nyelv/or/period/1433/143301.pdf Csicsó Antal: <i>Apró Ábécé/Abecedar Mărtunt</i>. Magyar nyelvi alapismeretek moldvai csángó-magyar gyerekek részére. Erdélyi Tankönyvtanács, Kolozsvár, 1995. Hegyesi Attila: Moldvai katolikus gyermekek nyelvhasználatáról. In: Kiss Jenő (szerk.): <i>Nyelv és nyelvhasználat a moldvai csángók körében</i>. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 221.) Magyar Nyelvtudományi Társaság. Budapest, 2004. 113–124. A www.csango.ro és a http://csango.rmpsz.ro honlapokon fellelhető anyagok		
9. szeminárium: A hátrányos helyzetű gyermekek és a kompetencia alapú fejlesztés; Kooperativitás, kooperatív módszerek Arató Ferenc (szerk.): Kooperatív tanulásszervezés az integráció szolgálatában. (Integrációs Pedagógiai Műhely Füzetek 16.) Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság, Budapest, 2008. Arató Ferenc – Varga Aranka: Együtt-tanulók kézikönyve. Bevezetés a kooperatív tanulásszervezés rejtelmeibe. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság, Budapest, 2008. http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/A_tanulasban_akadalyozottak/Egyutt-tanulok_kezikonyve.pdf Bácskay Bea – L. Ritók Nóra – Lénárd Sándor – Rapos Nóra: Kooperatív tanulás. A hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének elősegítése. Pedagógus-továbbképzési kézikönyv. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság, Budapest, 2008. http://hiszem.hu/sites/default/files/kooperativ_pcs.pdf K. Nagy Emese – Nagy Zita Éva: Egy hátránykompenzáló iskolai program. <i>Új Pedagógiai Szemle</i> 2005. január. http://epa.oszk.hu/00000/00035/00088/2005-01-mu-Tobbek-Egy.html Kereszty Zsuzsa: Mindenki jó – a hátrányos helyzetű gyermekek és a kompetencia alapú fejlesztés. In: Bernáth Gábor (szerk.): <i>Esélyegyenlőség – deszegregáció – integráló pedagógia. Egy stratégia</i>		

<i>elemei.</i> Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008. 78–90. http://bukfenc.lapunk.hu/tarhely/bukfenc/dokumentumok/201601/e-selyegyenloseg_deszegregacio_integralo_pedagogia.pdf Alternatív leckék. Innovatív pedagógia eszközök a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődéséért. Demokratikus Ifjúságért Alapítvány, 2016. https://i-dia.org/download/743/f		
10. szeminárium: A differenciálás lehetőségei Knausz Imre: Mit kezdünk az értékeléssel? Adalékok az integrációs nevelés pedagógiájához. Integrációs Pedagógiai Műhely Füzetek 1. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság Budapest, 2008. https://tanitonline.hu/ftp/Mit_kezduk_az_ertekelessel.pdf Kopp Erika–Ollé János–Zágon Bertalanné: Tanórai differenciálás. Oktatási programcsomag a pedagógusképzés számára. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, 2008. https://tanitonline.hu/uploads/575/tanorai_differencialas.pdf Thomas L. Good – Jere E. Brophy: Nyissunk be a tanterembe! 2. kötet Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008. 91–127. http://tanitonline.hu/uploads/578/Nyissunk_be_a_tanterembe_2.pdf (Vojnitsné Kereszty Zsuzsa – Kókaayné Lányi Marietta: Könyv a differenciálásról. Máshonnan – máshogyan – együtt. Kézikönyv az 1–6. évfolyamon tanítók számára. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008. 122–226. http://tanitonline.hu/uploads/574/Konyv_a_differencialasrol.pdf Zágon Bertalanné: Differenciálás heterogén csoportban. (Integrációs Pedagógiai Műhely Füzetek 8.) Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008. http://www.mindszentgodisaiskola.hu/files/file/ipr/IPR%20-%20Differencialas.pdf		
11. szeminárium: Jógyakorlatok 1. A „szociális iskola” (Ritók Nóra) L. Ritók Nóra: A „szociális iskola” modelljének adaptációs segédanyaga. 2012. http://igazgyongyalapitvany.org/wp-content/uploads/2011/12/Szoci%C3%A1lis-iskola-kiadv%C3%A1ny.pdf VAGY: L. Ritók Nóra: Projektpedagógia a hátrányos helyzetű tanulók oktatásában. Egy sikeres példa: Európa-projekt Berettyóújfalun. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008. http://docplayer.hu/1623382-Integracios-pedagogiai-muhely-fuzetek-7.html Jógyakorlatok 2. Kereszty Zsuzsa (szerk.): Gyerekközpontú módszerek. Módszertani válogatás alternatív iskolák jó gyakorlataiból. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest, 2012. http://www.educatio.hu/bin/content/tamop311/download/tamop_311/kiadvanyok/Alternativ/gyermekkozpontu_konyv_net.pdf		

Karlowits-Juhász Orchidea (szerk.): <i>Ha a hangyák az égre néznek... Utak a tevékenység-központú iskolákhoz</i>. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság, Budapest,		
12. szeminárium: Jógyakorlatok 3. Tanodák I. Fejes József Balázs – Lencse Máté – Szűcs Norbert: Mire jó a tanoda? A Tanoda Platform keretében összegyűjtött kutatások, innovációk, történetek. Motiváció Oktatási Egyesület, Szeged, 2016. https://motivaciomuhely.hu/wp-content/uploads/2016/04/Mire-j%C3%B3-a-tanoda_webfinal.pdf Tanodakönyv. Javaslatok tanodák szervezéséhez. sulNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Budapest, 2005. http://docplayer.hu/2295299-Tanodakonyv-javaslatok-tanodak-szervezeséhez-tanodakonyv.html DeMo projekt: https://demoblog.hu/szervezetek/ (tapasztalatcsere, tudásmegosztás a mélyszegénységben élő gyerekek fejlesztéséről és tanulástámogatásáról; 13 civil szervezet és kezdeményezés) https://tanuloszoba.eu/megoldas/		
13. szeminárium: Jógyakorlatok 4. Tanodák II. Toldi Tanoda: http://ped2.hu/ Tanodaplatform: https://www.youtube.com/playlist?list=PLNwQ3qodgnsWPUxJht3W7iHyV_i_24C9w, http://tanodaplatform.hu/ Lencse Máté: Szövegértés-fejlesztés a tanodában. Tani-tani Online 2015. okt. 19. http://www.tani-tani.info/szovegertes-fejleszt-es-a-tanodaban Kiss Veronika – Csempesz Péter – Fejes József Balázs: Motiváció ösztöndíjprogram – Egy szövegértést fejlesztő mentorprogram koncepciója és tapasztalatai. Anyanyelv-pedagógia 2015/1. http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=556		
14. szeminárium: Módszerek (vezetési stílusok) -- megbeszélés. A félév összegzése, kiértékelése		
Bibliográfia kötelező: • Lisa Delpit: <i>Mások gyermekei. Hivatalos kultúra és kisebbségi tanuló</i>. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság, Budapest, 2007. http://docplayer.hu/29634707-Masok-gyermekei-lisa-delpit-hivatalos-kultura-es-kisebbségi-tanulo-az-osztalytermekbe-szurodo-tobbsegi-kulturalis-kenyszerekrol.html választható: • egy szeminárium, és a hozzá tartozó irodalom		

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a tarsadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

10.4 Előadás	–a globális problémalátás a tárgyalat területeken –módszertani, elméleti és terminológiai ismeretek alapossága –kreativitás	órai aktivitás	50%
10.5 Szeminárium		a vállalt téma szakszerű és elmélyült körüljárása és prezentálása	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A fogalmak helyes használata, globális problémalátás, vitakészség, biztonságos tájékozódás a tárgyalat problémákban, az elméleti háttér, szakirodalom ismerete. Átmenő jegyet csak akkor lehet szerezni, ha a jegy minden komponenséből eléri a hallgató az ötöst. A plágium automatikusan 4-es végjegyet von maga után.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

A kitöltés időpontja

2025.01.27.

Az intézeti jóváhagyás időpontja

2025. 01. 29.

Az előadásért felelős tanár aláírása

Az intézetvezető aláírása

A szemináriumért felelős tanár aláírása

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása